CONCEPT LOKALE UITVOERINGSAGENDA JEUGD 2023-2025

Het beleidskader Jeugd zet de koers en ambities uit voor de langere termijn. In de uitvoeringsagenda hebben we de ambities uitgewerkt in speerpunten en acties voor de periode 2023-2025. Deze uitvoeringsagenda wordt bij besluitvorming over het beleidskader ter informatie aan de gemeenteraad voorgelegd en wordt twee jaarlijks geactualiseerd en met de gemeenteraad gedeeld.

De uitvoeringsagenda bestaat uit drie onderdelen (in onderstaande paragrafen zijn deze uitgewerkt):

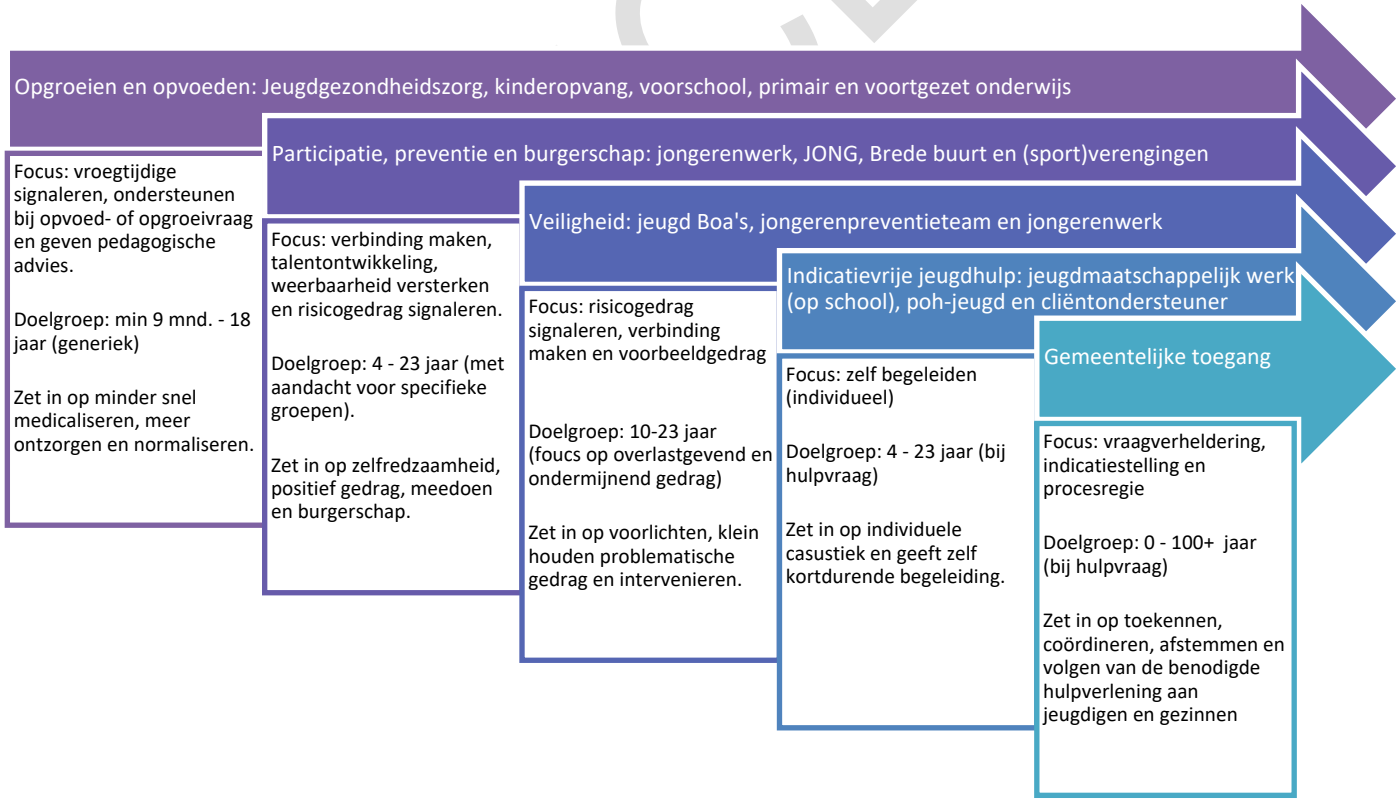
A. Uitvoeringscapaciteit
B. Speerpunten per ambitie beleidskader
C. Thema's

A - Uitvoeringscapaciteit

Jeugdigen en/of hun opvoerder(s) met een vraag of die zoeken naar hulp en oplossingen volgen een pad. Dat noemen we het pad van toeleiding en toegang. Op dat pad zijn onze lokale jeugdprofessionals actief. Ieder met zijn eigen kennis en vaardigheden. Samen met onze inwoners, kinderopvang, onderwijs en voorschool zetten zij zich in voor een gezond, kansrijk en veilig klimaat om op te groeien.

In onderstaand schema schetsen we welke uitvoeringscapaciteit in het brede jeugd domein lokaal wordt ingezet. Deze professionals geven uitvoering aan het jeugdbeleid. Iedere professional beschikt over zijn of haar eigen set aan methodes, interventies en ondersteuningsvormen, die zij in specifieke situaties inzetten op basis van hun professionele afweging. Deze 'instrumenten' zijn niet in deze uitvoeringsagenda opgenomen, maar de inzet wordt gedaan binnen de gecontracteerde capaciteit.

Geregeld is de inzet onderdeel van andere beleidsvelden (denk aan sport, welzijn of gezondheid) of bredere opdrachten voor alle inwoners. In bijlage 1 is een gedetailleerd overzicht inclusief beschikbare capaciteit opgenomen. Op verschillende onderwerpen trekken professionals samen op om tot een integrale aanpak te komen. De omschreven doelgroepen zijn indicatief, want in Oosterhout willen we niet dat schotten de gewenste hulp of ondersteuning in de weg zitten. Alle professionals hebben samen met inwoners en hun netwerk een rol in het op- en afschalen van hulp- en ondersteuning.

CONCEPT

B - Speerpunten per ambitie beleidskader
Gezamenlijk geven we vorm aan de in het beleidskader Jeugd geformuleerde ambities. De ambities zijn niet van vandaag op morgen te realiseren. Daarom zijn per ambitie speerpunten geformuleerd en hebben we daar acties aan gekoppeld voor de periode 2023-2025. Ook zijn er vraagstukken die om een specifieke aanpak vragen, omdat een doelgroep, wijk of een ontwikkelingen in de samenleving daar om vraagt. Sommige initiatieven zijn in ontwikkeling en andere initiatieven lopen reeds.

Ambitie 1: Versterken pedagogische kwaliteit
We richten ons op een verschuiving van op het individugerichte interventies naar meer aandacht voor de omgeving van waarin de jeugdigen opgroeit. De menselijke maat staat daarin centraal. We versterken de pedagogische kwaliteit binnen de sociale basis, signaleren tijdig en organiseren een tijdige beschikbaarheid van indicatievrije ondersteuning via school, kinderopvang, bij de huisarts en in de vrijetijd.

Wat willen we bereiken?		
• Vroegtijdig signaleren en vroeg interveniëren om (een risico op) opgroei-, opvoedproblemen en overlast te voorkomen; • De ondersteuningsstructuur in het onderwijs robuuster maken, zodat we samen met het onderwijs de hulpvraag klein (normaliseren) en buiten het zorgdomein (de-medicaliseren) kunnen houden, maar ook tijdig passende hulp kunnen bieden als dat nodig is; • Cultuur, sport, spelen en ontmoeting inzetten als middel om verbondenheid en samenredzaamheid te vergroten en vroegtijdig te signaleren; • Focus leggen op talentontwikkeling bij (kwetsbare) jeugdigen, zodat de omgeving waarin kwetsbare jeugdigen opgroeien kansengelijkheid versterkt; • Verbinding maken met de straatcultuur door de inzet van rolmodellen, zodat voorbeeldgedrag bijdraagt aan kansengelijkheid. • Signaleren van risicogedrag en preventie om ondermijning tegen te gaan.		
Wat gaan we doen?		**Wanneer?**
1.1	Versterken van de capaciteit om hulpvragen laagdrempelig en vroegtijdig op te pakken. Streven is eerste gesprek binnen vier weken na stellen individuele hulpvraag en 2/3 van hulpvragen zelf oplossen.	Doorlopend
1.2	Uitvoeren actieonderzoek en uitwerken voorstel om ondersteuningsstructuur vanuit voorliggend veld en gemeentelijke toegang op het primair school robuuster te maken.	2023-2024
1.3	Uitvoeren van een herijking van de inhoud, opdracht en omvang van het jongerenwerk in samenhang met programma's JONG, Brede Buurt, jeugdhulp en aanpak jeugdveiligheid.	2023
1.4	Analyse beschikbare ontmoetingsplekken / hangplekken jongeren en wensen jongeren.	2024
1.5	Herzien van opzet en convenant Casuïstiek Overleg Jongeren in de Openbare Ruimte (COJOR).	2023

Ambitie 2 – Versterken preventie inzet
We werken meerjarig vanuit een doorlopende lijn van zwanger worden tot jongvolwassenheid op basis van herkenbare communicatie. We zorgen dat het aanbod beter aansluit op de vraag en maken het aanbod beter vindbaar. We durven daarbij gerichte keuzes te maken voor specifieke thema's, groepen of wijken, zodat we onze beperkte capaciteit daar inzetten waar de grootste gezondheidswinst behaald kan worden.

Wat willen we bereiken?	
• In gesprek gaan en blijven over de vraag 'wat is normaal' bij de ontwikkeling, bij het opgroeien en het opvoeden van jeugdigen; • Normaliseren door in te zetten op bewustwording en voorlichting binnen sport, cultuur en onderwijs over omgaan met psychosociale en gedragsproblematiek. • Versterken communicatie van bestaande cursussen, voorlichtingsbijeenkomsten, webinars en preventieve activiteiten voor zwanger worden tot jongvolwassenheid voor ouders, jeugdigen en organisaties actief in de sociale basis, zoals sportverenigingen. • Vergroten co-creatie met ouders en jongeren om passende interventies te ontwikkelen en aan te sluiten op de belevingswereld van de doelgroep. • Het verbeteren van de vindbaarheid, herkenbaarheid en laagdrempelige toegang tot ondersteuning en hulp.	
Wat gaan we doen?	**Wanneer?**

CONCEPT

2.1	Opstellen van een preventie kalender en ontwikkelen beeldmerk en communicatie instrumenten voor herkenbare communicatie met jeugdigen en hun opvoeders. Communicatie die aansluit bij jeugdigen en gebruikt wordt bij preventie initiatieven en collectieve activiteiten vanuit alle betrokken organisaties in het lokale jeugdveld en de gemeentelijke toegang.	2023
2.2	Integrale aanpak en coördinatie preventie activiteiten, integrale communicatie en matchen vraag en collectieve aanbod tussen onderwijs, jeugdhulp en sociale basis.	2023-2025
2.3	Doorlopend actualiseren van de wegwijzer en het infoplein voor overzicht van hulp en ondersteuning op basis van gebruikerservaringen.	Doorlopend
2.4	Organiseren van een jaarlijkse netwerkbijeenkomst professionals jeugd en onderwijs.	Jaarlijks

Ambitie 3 – Vloeiend netwerk

We werken continu aan het verbeteren van toeleiden naar en toegang tot hulp en ondersteuning, zodat het alledaagse leven en het ondersteuningslandschap een vloeiend netwerk vormen. We ontwikkelen voorstellen voor de inkoop van meer collectieve en vrij toegankelijke ondersteuningsvormen (beschikkingsvrije ondersteuning) om te ontschotten. Samen met onze lokale netwerkpartners gaan we aan de slag met verbeteren van de triage en uitwisselinginformatie en collectieve ondersteuningsvormen.

Wat willen we bereiken?		
• De samenwerking tussen de gemeentelijke toegang en maatschappelijke partners is versterkt, zodat beide tijdig en zorgvuldig reageren op signalen van elkaar en inwoners hun verhaal niet onnodig meerdere keren hoeven te vertellen; • De triage van vragen van inwoners wordt geoptimaliseerd binnen toegang, in voorliggend veld en onderling; • Versterken van de verbinding tussen zorg- en veiligheidskolom om gerichte en vroegtijdig afweging van inzet te bepalen; • Regionaal meer uniformeren van de toegang jeugd en vrij toegankelijke voorzieningen om een betere match van passende hulp en jeugdige te kunnen maken. • Ontwikkelen van onderwijszorgarrangementen om de schotten tussen onderwijs en zorg te verkleinen.		
Wat gaan we doen?		**Wanneer?**
3.1*	Opstellen werkafspraken voor een doorverwijsadvies, wanneer een maatschappelijk partner de ondersteuningsbehoefte heeft onderzocht en een doorverwijzing door de gemeentelijke toegang nodig is.	2023
3.2*	Herzien gemeentelijk werkproces op basis van onderscheid in eenvoudige en complexe casussen.	2023
3.3	Opzetten casuïstiekoverleg vrij toegankelijke voorzieningen en toegang voor verbeteren triage, doorverwijzen van hulpvragen (o.a. vanuit professionals uit het onderwijs) en voorkomen wachtlijsten.	2024
3.3**	Het uniformeren van de gemeentelijke toegangen door te onderzoeken welke uniformeren van taken, processen etc. toegevoegde waarde heeft en welke inhoudelijke bouwstenen waardoor er een ideaal samenspel ontstaat tussen de lokale en (boven)regionale structuren.	2023-2024
3.4	Uitvoeren van een verkenning naar aanvullende expertises in het voorliggend veld om regionaal de inkoop van specialistische hulp te beperken, zodat jeugdigen eerder, in de eigen omgeving en indicatievrij kunnen worden ondersteunt (bijvoorbeeld gezinshulp).	2024 - 2025
3.5**	Uitwerken van een voorstel voor collectieve inkoop van onderwijszorgarrangementen voor leerlingen waar meer nodig is, dan in het reguliere onderwijs aan zorg geboden kan worden.	2024

* onderdeel van Oosterhoutse ontwikkelopgave toegang

** (gedeeltelijk) een actie die samen met de regio gemeenten West-Brabant Oost wordt opgepakt.

C – Thema's

Uit het proces om tot de actualisatie van het beleidskader te komen zijn drie thema's naar voren gekomen. In de periode 2023-2025 staan deze centraal. Ze zullen een belangrijke rol spelen in de preventiekalender (zie ambitie 2). Ze zijn niet nieuw, maar er ligt lokaal ruimte om verschil te maken. Per thema is opgenomen welk onderzoek, aanpak, pilot of programma in Oosterhout loopt inclusief de status en looptijd. De afronding van een onderzoek, pilot of programma krijgt vorm in een evaluatie. Dit kan bijvoorbeeld leiden tot aanpassing van de opdracht aan of omvang van de uitvoeringscapaciteiten jeugd (zie bijlage 1).

CONCEPT

❖ **Bestaanszekerheid**

Geregeld komt opvoedproblematiek voort uit andere problemen binnen een gezin. Wanneer de oorzaak van opvoed- of ontwikkelvragen op het vlak van bestaanszekerheid ligt, dan bestaat het risico dat jeugdhulp symptoom bestrijding is. We moeten dan ook voorkomen dat we inkomensproblematiek gaan proberen op te lossen met zorginzet of opvoedondersteuning. We zullen nog nadrukkelijke integraal naar het hele gezin moeten kijken: vooral bij complexere casussen. Het recent in Oosterhout gelanceerde doorbraakfonds multiproblematiek beoogt bij te dragen aan het doorbreken van deze dynamiek. Investeren op bestaanszekerheid verbetert het welzijn van inwoners en vermindert de uitgaven van Jeugdhulp (en Wmo). Dit creëert ruimte om te werken aan andere (gezondheids)problemen en opvoedvragen.

Het bereiken van de leeftijd van 18 jaar is een scharnierpunt in een leven waarop bestaanszekerheid onder druk kan komen te staan. Zeker voor jongeren die hulp en ondersteuning krijgen vanuit de Jeugdwet ervaren stress en soms problemen in de overgang naar volwassenheid. Ze krijgen te maken met regelingen en instanties die gericht zijn op volwassenen en een zekere mate van zelfredzaamheid veronderstellen. Momenteel wordt een onderzoeksproject afgerond waarin Oosterhoutse jongeren zijn bevraagd in hun ervaring met de overgang naar volwassenheid. De aanbevelingen van dit actieonderzoek zijn tijdens en na afronding van het project opgepakt om de rol van jeugdprofessionals en de gemeente in de hele jeugdhulpketen te verbeteren. Van kleine acties (een brief met informatie voor alle 17 jarigen in onze gemeente) tot lessen voor de regionale inkoop en de organisatie van de hulp en ondersteuning. Met als doel dat zij een soepele overgang naar volwassenheid ervaren, met behoud van hulp en ondersteuning waar hun persoonlijke situatie om vraagt.

Bestaanszekerheid	**Status**	**Looptijd**	**Met wie?**
Doorbraakfonds Multi problematiek	Pilot	2022-2023	Thuisvester en Surplus
Kamers met Kansen	Pilot	2020-2023	Vrijwillig&co en Thuisvester
Gezinsaanpak geletterdheid	Programma	2022 en verder	Kinderopvang, Theek5, onderwijs en anderen
Gelijke kansen alliantie	Programma	2022-2024	Onderwijs en anderen
Werken aan bestendige domeinoverstijgende hulp en ondersteuning voor jongeren van 18 jaar	Onderzoek	2021-2023	GGD, MEE, Surplus en Zorroo

❖ **Mentale gezondheid**

Soms sluimert er jarenlang iets onder de oppervlakte tot het plots – bám – zichtbaar wordt. In de afgelopen periode verschenen meerdere onderzoeken over het welzijn van jongeren, en in grote lijnen laten ze alle hetzelfde zien: het gaat niet goed met een groeiende groep scholieren en jongvolwassenen (zie jeugdmonitor GGD 2021). Ze voelen zich eenzaam, angstig en gespannen. Hebben last van stress en prestatiedruk. Corona[1], zeggen vrijwel al die onderzoeken, is de katalysator die bestaande problemen verergerde en versnelde. Doordat jongeren als gevolg van de pandemie maandenlang niet naar school konden, niet konden uitgaan, en alleen via het scherm contact hadden met leeftijdsgenoten, misten ze een cruciale fase in hun ontwikkeling. De signalen over toegenomen gevoelens van eenzaamheid onder jongeren vragen om aandacht, zodat deze zich niet ontwikkelen tot psychische en sociale problematiek, die gezond, kansrijk en veilig opgroeien in de weg staan. Kortom we zien de gevolgen van Corona epidemie als katalysator, maar niet de oorzaak van het toenemende aantal jongeren dat kampt met mentale gezondheidsklachten. Een probleem dat diep geworteld is en de komende jaren onze aandacht vraagt. In de uitvoering staan we voor de taak om het probeer verder te kwantificeren en tot duurzame oplossingen te komen. Daarvoor moeten we de kennis die we opdoen met onze huidige tijdelijke acties (zie onderstaande tabel) benutten om tot duurzame oplossingen te komen.

Weerbaarheid is de basis voor een goede psychische gezondheid. Weerbaarheid is een sleutelwoord als het gaat om weerstand bieden tegen de vele verleidingen die voorbij komen, maar zorgt er ook voor dat kinderen beter om kunnen gaan met zaken zoals echtscheiding, depressieve gevoelens en sociale druk. Weerbare jongeren hebben zelfvertrouwen en kunnen goed voor zichzelf opkomen, met respect voor anderen en ze weten op hulp en steun te vragen bij hun netwerk. Ze doen het niet alleen. Zij kunnen ook, al dan niet na een periode van experimenteren, gezonde keuzes maken ten aanzien van de eigen leefstijl en de ontwikkeling van een eigen identiteit. Op de weg naar volwassenheid en het ontwikkelen van een eigen persoonlijkheid komen ook gendervraagstukken en vraagstukken omtrent seksuele oriëntatie steeds vaker naar voren. In de gemeente Oosterhout staan we voor een samenleving en samenwerking waarin iedereen mee kan doen en zich onderdeel voelt van de gemeenschap.

[1] Het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) is een (niet-structureel) investeringsprogramma van het kabinet om de gevolgen van de coronacrisis voor leerlingen op te vangen. Iedere school heeft een schooleigen programma op basis van een eigen analyse opgesteld. Ook hebben gemeenten een budget ontvangen om onderwijsvertragingen in te halen die kinderen hebben opgelopen als gevolg van de coronapandemie. In Oosterhout trekken we samen op om achterstanden weg te werken en structureel stappen te zetten om te werken aan de oorzaak van problemen.

CONCEPT

Mentale gezondheid	Status	Looptijd	Met wie?
Actieprogramma Mentale gezondheid	Programma	2023-2025	Zorroo, GGZ, Roger that inspiratielab, inwoners, onderwijs en anderen
Gezien, Gehoord en Gesteund (3G)	Project	2023-2024	Onderwijs, GGD en GGZ
Saarisnietgek	Pilot	2022 en verder	Onderwijs en inwoners

- **Opvoedkracht ouders**

Ieder kind verdient de best mogelijke start van zijn of haar leven en een optimale kans op een goede toekomst. De eerste 1000 dagen van een kind zijn cruciaal voor een goede start. De gezondheid van een kind voor, tijdens en na de geboorte blijkt een belangrijke voorspeller te zijn van problemen – zowel fysiek als mentaal – op latere leeftijd. Door meer en kwalitatief betere aandacht te besteden aan de sociale, mentale en fysieke omstandigheden van (aanstaande) kwetsbare gezinnen, kunnen de kansen voor baby's en peuters worden vergroot en problemen worden voorkomen. Daarom zetten we in op opvoedkracht in de vorm van extra ondersteuning voor kwetsbare gezinnen, inclusief gezinnen waar, al dan niet tijdelijk, sprake is van een kwetsbare opvoedsituatie. Denk aan de periodes rondom bewust zwanger worden, een gezonde zwangerschap en veilig ouderschap.

Een (echt)scheiding is een specifiek moment waarbij de opvoedkracht onder druk komt te staan. Het is vrijwel altijd een ongekende heftige relationele en emotionele gebeurtenis en betekent een ingrijpende reorganisatie van het leven van alle betrokkenen; de partners zelf, eventuele kinderen, directe familie en vrienden en het sociale netwerk. Bij voortdurende conflicten of wanneer er zelfs sprake is van partnergeweld is het risico op ernstige schade bij kinderen aanzienlijk. Tijdens de periode van scheiding, maar tijdens het opgroeien in de jaren daarna. Kinderen hebben bijvoorbeeld moeite om mee te komen en mee te doen op school, ervaren emotionele stress, vertonen meer crimineel gedrag en krijgen vaker problemen in toekomstige relaties. Ook hun ouders kunnen zelf ernstige schade ondervinden van een (v)echtscheiding. Uit gesprekken met onder andere (jeugd)professionals, WMO professionals en maatschappelijk werkers blijkt dat ook binnen de gemeente Oosterhout het thema zeer actueel blijft en dat door meer aandacht en inzet op preventie hierbij helpend kan zijn.

Opvoedkracht ouders	Status	Looptijd	Met wie?
Samen uit Elkaar	Pilot	2022-2023	Surplus, Zorroo, GGD, Amphia en Vrijwillig@co
Steunouder	Pilot	2021-2023	Surplus
Kansrijke start	Programma	2021 en verder	GGD, Surplus, MEE, Zorroo, Lunavi, verloskundigen Oosterhout en anderen

CONCEPT

Bijlage 1 - Uitvoeringscapaciteit Jeugd (lokaal)
In onderstaand overzicht is de lopende inzet opgenomen.

Professionals	Doelgroep*	Uitvoerder	Budget / capaciteit**	Dekking	Beleid	Looptijd overeenkomst
Brede Buurt	0 t/m 12 jaar 13 t/m 24 jaar	Theek5, Moove en H19	9 ton	Structureel	Beleidskader Brede Buurt	2023 t/m 2025
JONG	10 t/m 23 jaar	Gemeente	1 fte	Structureel	Beleidskader jeugd	n.v.t.
Jeugdgezondheidszorg	-9 mnd. t/m 18 jaar	GGD	1,3 mln.	Structureel	Volksgezondheidsbeleid	Gemeenschappelijke regeling
Jongerenwerk	10 /m 23 jaar	Surplus	2,5 ton	Structureel	Beleidskader welzijn	t/m 2024
			1,2 ton	Incidenteel		t/m 2023
Jongerenpreventieteam	10 t/m 23 jaar	JPT	0,6 ton	Incidenteel	Uitvoeringsplan integrale veiligheid	t/m 2023
Jeugd Boa's	4 t/m 23 jaar	Gemeente	2 fte	Structureel	Uitvoeringsplan integrale veiligheid	n.v.t.
Jeugdmaatschappelijk werk (op school)	12 t/m 23 jaar	Surplus en MEE	1,8 ton	Structureel	Beleidskader welzijn	t/m 2024
			0,6 ton	NPO		t/m 2023
Praktijkondersteuner Jeugd (POH)	0 t/m 18 jaar	Zorroo	1,2 ton	Structureel	Beleidskader jeugd	t/m 2024
Ondersteuning inwoners met een beperking	0 t/m 100+ jaar	MEE	0,25 ton	Structureel	Beleidskader welzijn	t/m juni 2024
Onafhankelijke cliëntondersteuning	0 t/m 23 jaar	MEE	0,35 ton	Structureel	Beleidskader welzijn	t/m juni 2024
Sociaal team uitvoering	0 t/m 23 jaar	Gemeente	16 fte	Structureel	Beleidskader jeugd	n.v.t.

* Doelgroep is indicatief.
** Budget / capaciteit: er is een inschatting gemaakt van de mate waarin kosten aan het jeugddomein kunnen worden toebedeeld. Bij gezinsproblematiek is dit soms een grijs gebied.

CONCEPT